

Value sensitive design | 6 november

Menselijk gedrag kan beïnvloed worden.

Voorbeeld: *Er is iets mis met je lichaam. Een operatie zou hier mogelijk bij kunnen helpen.*

- De dokter zou het volgende op de volgende twee manieren kunnen zeggen:
  1. "Van de 100 mensen die de operatie hebben ondergaan hebben 90 mensen het gehaald."
  2. "Van de 100 mensen die de operatie hebben ondergaan, hebben 10 personen het gehaald"
- Er is bewezen dat de personen sneller de operatie ondergaan als het op de eerste manier wordt gezegd.

Menselijk gedrag beïnvloeden (vrijheid)

Ook met behulp van technologie kan menselijk gedrag worden beïnvloed. Denk bijvoorbeeld aan de interface van een Fitbit. Met behulp van de smiley proberen ze mensen zo te beïnvloeden dat ze gepusht worden om zoveel stappen te gaan lopen. Ondanks dat ze beïnvloedt worden hebben mensen hierbij nog alle vrijheid. Ze kunnen namelijk zelf kiezen of ze bijvoorbeeld de Fitbit kopen of niet.

Menselijk gedrag beïnvloeden (zonder vrijheid)

Soms wordt menselijk gedrag gestuurd door technologie. Mensen hebben dan maar 1 optie en kunnen dus niet kiezen.

VB 1: Algoritmes die beslissen

Algoritmes die beslissen of een persoon bijvoorbeeld vervroeg vrijgelaten wordt of niet.

Voordeel: Op deze manier spelen emoties geen rol

Nadeel: Als je algoritmes traint op basis van data, dan kunnen de algoritmes gaan discrimineren. Als een algoritme zou kijken naar de kans of een persoon opnieuw een misdaad zou begaan, dan zal het algoritme gaan kijken naar de groep waar de persoon onder valt en wat daar het meest voorkomt. Hierdoor zal er sneller worden beslist dat de persoon opnieuw een misdaad zal plegen.

VB 2: Target content

Zo wordt er in een webwinkel bijvoorbeeld gekeken of een persoon een IMac heeft. De persoon met een IMac zou dan meer moeten betalen voor een product dan een persoon met een Windows computer. Het punt is dat de persoon dit niet altijd weet dat dit gebeurt. De persoon heeft dan ook geen keuze.

Rol van creatieve technologen

- Technologie beïnvloedt gebruiker, omstanders en de samenleving
- Rol creatieve technologen: ontwerpen en ontwikkelen technologie
- Als creatief technologe beïnvloedt je dus mensen en de samenleving

Responsible innovation: De invloed die ontwerpers hebben op mensen en dus de samenleving, middels de producten die zij maken, brengt verantwoordelijkheid met zich mee na te denken over de (mogelijke) effecten van deze producten op mens en maatschappij en daarin bewuste keuzes te maken.

Eén van de manieren om dit te doen is **value sensitive design:**

Value sensitive design is een methodologie voor het ontwikkelen van technologie die expliciet aandacht besteedt aan de rol van menselijke waarden, oftewel, aan wat wij belangrijk vinden ons leven.

Hoe doe je dat?

1. Nadenken wie zijn de stakeholders? Je hebt directe en indirecte stakeholders.

Directe stakeholders: zijn de mensen die direct interactie hebben met het prototype.

Indirecte stakeholders: zijn mensen die zelf geen interactie hebben met het product.

2. Nadenken over waarden (dingen die ze belangrijk vinden, waarden zijn positief)

- Betrouwbaarheid, nieuwsgierigheid, vriendschap, duurzaamheid

3. Waarde conflict

Soms heeft een toepassing zowel positieve als negatieve gevolgen voor waarden, Dit is een waarde conflict

Waarde conflicten bestaan tussen verschillende stakeholders en binnen een stakeholdergroep

Voorbeeld: Netflix: goed met goede aanbevelingen. Soms zijn de aanbevelingen iets te goed. Dan kijk je langer door dan je eigenlijk gewild had.